

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců Mgr. Jany Brothánkové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **Y. D.,** zastoupen Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem, se sídlem Ovenecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 10. 2016, č. j. OAM-1100/ZA-ZA04-BE04-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, č. j. 4 Az 66/2016 – 38,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., advokátovi se sídlem Ovenecká 78/33, Praha 7, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 8.228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Včas podanou kasační stížností se žalobce domáhá zrušení usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 8. 8. 2017, č. j. 4 Az 66/2016 – 38, (dále jen „napadené usnesení“), jímž městský soud odmítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 10. 2016, č. j. OAM-1100/ZA-ZA04-BE04-2015, (dále „napadené rozhodnutí“).

Napadeným rozhodnutím nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Žalobce podal proti napadenému rozhodnutí žalobu. Městský soud žalobu **napadeným usnesením** odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s."), a to z důvodu, že žalobce na výzvu soudu ve stanovené lhůtě neodstranil vady žaloby.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel") podal proti napadenému usnesení **kasační stížnost**, a to z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. V kasační stížnosti doplněné prostřednictvím ustanoveného zástupce uvedl, že městský soud zaslal stěžovateli na jeho hlášenou adresu formulář potvrzení o majetkových poměrech spolu s výzvou, aby řádně zdůvodnil, proč je zde potřeba ustanovení zástupce z řad advokátů. Výzva byla zaslána na jeho hlášenu adresu v ulici X, k jejímu řádnému doručení však nedošlo. Ze soudního spisu vyplývá, že se výzva vrátila, adresát je neznámý a nemá poštovní schránku. Na obálce, ve které byla zaslána výzva, je vyznačená adresa X, stěžovatel ale bydlí na adrese X, tak jak je správně uvedeno i na všech usneseních městského soudu. Není tak zřejmé, kam poštovní doručovatel zásilku doručoval. Stěžovatel na uvedené adrese bydlí dlouhodobě, poštovní schránku má a je na ni i řádně vyznačeno jeho jméno.

[4] Stejným způsobem (se špatně uvedenou adresou na obálce) bylo stěžovateli zasláno i usnesení městského soudu ze dne 21. 2. 2017, č. j. 4 Azs 66/2016 - 28 – 29, kterým byl zamítnut návrh stěžovatele na ustanovení právního zástupce. Písemnost byla opět zaslána na adresu X a opět bylo na obálce vyznačeno, že stěžovatel je neznámý a nemá poštovní schránku. Následně bylo opět na špatnou adresu odesláno usnesení ze dne 16. 3. 2017, č. j. 4 Az 66/2016 – 34, ukládající stěžovateli, aby písemně doplnil žalobu o její podstatné náležitosti.

[5] Ani v jednom z výše popsaných pokusů o doručení stěžovateli ze soudního spisu nevyplývá, že by doručovatel postupoval v souladu s § 50 odst. 2. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „o. s. ř."), a že by v místě doručení zanechal písemné oznámení o tom, že písemnost nelze doručit. V případě doručování usnesení městského soudu ze dne 8. 8. 2017, č. j. 4. Az 66/2016 – 38, kterým soud odmítl stěžovatelovu žalobu, již bylo doručováno na správnou adresu, tedy na adresu X, což vyplývá i ze soudního spisu, kdy je na doručence vidět, že adresa stěžovatele byla opravena. Toto usnesení tedy již bylo řádně doručeno do stěžovatelových rukou.

[6] Stěžovatel shrnuje, že má schránku, která umožňuje vhození výzvy i jiných písemností na jím řádně uvedené adrese, a že všechny usnesení městského soudu, krom usnesení o odmítnutí jeho žaloby byly jednak zaslány na špatnou adresu, jednak způsob doručení nesplňoval zákonné požadavky stanovené v § 50g odst. 2. o. s. ř., nebyly tedy řádně doručeny. Jelikož usnesení o zamítnutí návrhu stěžovatele na ustanovení právního zástupce ani usnesení o výzvě k doplnění žaloby o její podstatné náležitosti nebyly nikdy řádně doručeny, nemohla ani uplynout lhůta pro podání žaloby. Napadené usnesení je tak nezákonné. Také Nejvyšší správní soud zdůrazňuje nezbytnost naplnění všech zákonných podmínek k tomu, aby bylo možno potvrdit právní fikci doručení (srov. rozsudek ze dne

14. 9. 2011, č. j. 6 Ads 96/2011 – 64 a nález Ústavního soudu ze dne 1. 10. 2002, sp. zn. II. ÚS 92/01).

[7] Stěžovatel má za to, že kasační stížnost je přijatelná, neboť vydáním napadeného usnesení se městský soud dopustil hrubého pochybení, které mělo zásadní dopad do hmotně - právního postavení stěžovatele, jehož žaloba ve věci mezinárodní ochrany tak nebyla vůbec meritorně posouzena. S ohledem na to stěžovatel navrhuje napadené usnesení zrušit a věc vrátit soudu k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný ve **vyjádření** ke kasační stížnosti uvedl, že mu nejsou známy bližší podrobnosti k tomu, jak byla doručována jednotlivá usnesení městského soudu, kasační stížnost směřuje výhradně do procesního postupu městského soudu a žalovaný ponechává na úvaze Nejvyššího správního soudu posouzení správnosti napadeného usnesení.

II. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, je podána osobou oprávněnou, a stěžovatel je zastoupen advokátem.

[10] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda význam posouzení kasačních námitek podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, tedy její přijatelností (§ 104a s. ř. s.). Zákonný pojem přesah vlastních zájmů, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Jeho interpretace byla podána například v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. Plyne z něj, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat mj. tehdy, „*pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*“, přičemž „*Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.*“ O zásadní právní pochybení jde například v případě, kdy krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[11] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatele je přijatelná, neboť stěžovatel uvedl tvrzení o pochybeních městského soudu takové intenzity, jež by potenciálně mohla zasáhnout stěžovatelovu hmotně-právní sféru. Kasační stížnost je tudíž možné věcně projednat.

[12] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uplatňovanými stěžovatelem v kasační stížnosti, přičemž zároveň zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná.**

[13] Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil následující skutečnosti. V žalobě sám stěžovatel chybně uvedl adresu jeho pobytu „*X*“, správně se má jednat o ulici X. Z tohoto

důvodu následně městský soud na tuto adresu dne 12. 12. 2016 zasílal obálkou typu III. výzvu k vyplnění formuláře „*Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech*“. Zásilka byla vrácena zpět, na obálce v části prohlášení doručujícího orgánu byla zaškrtnuta varianta: „*protože zásilku (písemnost) nebylo možné vložit do schránky, vrací se soudu dne...*“ a dále bylo v této části razítko „*adresát neznámý, nemá schránku*“. Na obálce nebyla zaškrtnuta ani jedna varianta zda o této skutečnosti *bylo/nebylo možné zanechat písemné oznámení v místě doručení*, na obálce však chybí oddělitelná část „Oznámení a poučení“, kterou lze zanechat v místě doručení.

[14] Městský soud následně z evidenční karty žadatele zjistil jeho hlášený pobyt na adrese X, PSČ X, X, od 30. 12. 2015 do 20. 9. 2017. Doručovanou výzvu poté vyvěsil na úřední desce postupem dle § 50 odst. 2 o. s. ř. Usnesení ze dne 21. 2. 2017, č. j. 4 Az 66/2016 – 28, jímž následně zamítl návrh žalobce na ustanovení právního zástupce, a to z důvodu nedoložení, že žalobce nemá dostatečné prostředky, městský soud doručoval obálkou typu III. znovu na adresu X a PSČ X. Zásilka byla vrácena soudu a informace na obálce jsou shodné jako na vrácené obálce k výše uvedené výzvě. Městský soud tuto písemnost vyvěsil na úřední desce postupem dle § 50 odst. 2 o. s. ř. Městský soud poté žalobci doručoval obálkou typu III. usnesení, jímž žalobci uložil, aby doplnil podanou žalobu podle § 37 odst. 1 a 5 s. ř. s. I tato zásilka byla vrácena zpět soudu. Obálka doručované písemnosti je stejného obsahu jako předchozí dvě, s výjimkou toho, že na adrese je ve slově X přepsáno písmeno *o* na *u*, a u adresy je ručně dopsáno poštovní směrovací číslo X, na rozdíl od čísla X, které je předtištěno na doručence. I tato písemnost byla vyvěšena na úřední desce.

[15] Usnesení, jímž se žaloba odmítá, bylo na rozdíl od předchozích zásilek doručováno obálkou typu I., tedy do vlastních rukou, a podle doručenky na č. l. 38 si stěžovatel písemnost vyzvedl poté, co byla zásilka dne 17. 8. 2017 uložena a připravena k vyzvednutí. V adrese na doručence je přepsáno ve slově X písmeno *o* na písmeno *u*. PSČ je stejně jako na předchozích zásilkách X. Všechny výše uvedené písemnosti byly doručovány stejnou doručovatelkou.

[16] Nejvyšší správní soud si od žalovaného vyžádal správní spis k porovnání způsobu doručování. Ve správním spise je založena doručenka ze dne 31. 10. 2016, podle které si stěžovatel převzal písemnost doručovanou na adresu X. Ze spisů tedy vyplývá, že stěžovatel měl na hlášené adrese bez pochybností označenou schránku s jeho jménem nejméně dne 31. 10. 2016 a poté dne 17. 8. 2017.

[17] Při doručování písemností ve správním soudnictví se použijí obdobně pravidla pro doručování podle o. s. ř. (§ 42 odst. 5 s. ř. s.). K doručení předmětných písemností použil městský soud způsob vymezený v § 50 o. s. ř., který je určen pro doručování tzv. jiných písemností, tj. těch, které se nedoručují do vlastních rukou (doručování obálkou typu III). Pokud jde o usnesení, právní úprava neukládá, že by usnesení bylo třeba doručovat do vlastních rukou, je tedy pouze na uvážení soudu, zda v tom kterém konkrétním případě nařídí, že usnesení je třeba doručit do vlastních rukou adresáta (srov. nález Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2009, sp. zn. III. ÚS 2637/08).

[18] Pro tento způsob doručení platí, že pokud doručující orgán nezastihl adresáta písemnosti a písemnost nelze doručit vhozením do schránky, *doručující orgán písemnost vrátí odesílajícímu soudu a v místě doručení o této skutečnosti zanechá písemné oznámení. Odesílající soud doručí písemnost vyvěšením na úřední desce soudu; písemnost se považuje za doručenou desátým dnem po vyvěšení. Stejně se postupuje, nelze-li v místě doručení zanechat oznámení; § 49 odst. 7 se použije obdobně.*

[19] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 2. 2017, č. j. 1 Azs 20/2017 - 29, uvedl, že § 50 odst. 2 o. s. ř. „*neváže doručování vyvěšením na úřední desce soudu na zkoumání konkrétních překážek, pro které nelze doručovanou písemnost vhodit do schránky. Pro naplnění hypotézy tohoto ustanovení postačuje prohlášení doručujícího orgánu, že adresát nemá domovní schránku – v takovém případě je totiž zjevné, že písemnost nelze doručit vhozením do schránky*“ a dále uvedl, že „*postup krajského soudu zpochybnit ani stěžovatelovo tvrzení, že na doručovací adrese má poštovní schránku označenou svým jménem. Toto tvrzení totiž stěžovatel nijak neprokazuje (k prokázání svého tvrzení nepředložil žádné důkazy) a je proto nutno vycházet z prohlášení doručujícího orgánu uvedeného na zadní straně obálky obsahující vrácenou písemnost, které je součástí doručenky [srov. § 50g odst. 1 písm. e) o. s. ř.].*“ (srov. bod 9 citovaného rozsudku).

[20] Doklad o doručení písemnosti soudu (tzv. doručenka) má povahu veřejné listiny. Není-li prokázán opak, považují se údaje uvedené na doručence za pravdivé. (§ 50f odst. 3 o. s. ř.). K tomu, aby mohla být vyvrácena správnost údajů o doručení obsažených v doručence, musí stěžovatel především tvrdit a prokázat skutečnosti vedoucí k závěru, že údaje na doručence nejsou pravdivé. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 12. 2005, č. j. 4 As 17/2005 - 53). V případě vrácení písemnosti je prohlášení doručujícího orgánu uvedeného na zadní straně obálky obsahující vrácenou písemnost součástí doručenky.

[21] Z razítek na vrácených obálkách vyplývá, že adresát nemá schránku. Jedná se o veřejné listiny, přičemž údaje uvedené v prohlášení doručujícího orgánu se považují za pravdivé, není-li prokázán opak. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 30 Cdo 1974/2013 (dostupný na www.nsoud.cz) k doručování podle § 50 odst. 2 o. s. ř. uvedl, že „*aby bylo možné přistoupit k doručení písemnosti na úřední desce soudu, je nejprve třeba zjistit, zda se doručující orgán vůbec o doručení vhozením do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky pokusil, a pakliže ano, z jakého důvodu nebyl tento pokus úspěšný, neboť jinak není možné uzavřít, že písemnost nebylo možno tímto způsobem doručit*“. V posuzované věci bylo z vrácených obálek zřejmé, že doručující orgán nepřistoupil k doručení vhozením do schránky z důvodu, že adresát nemá schránku.

[22] Na všech vrácených obálkách chybí oddělitelná část „Oznámení a poučení“, kterou lze zanechat v místě doručení. Podle ustanovení § 50g odst. 2 o. s. ř., na které odkazuje stěžovatel v posledním odstavci části II. kasační stížnosti, *(b)yla-li písemnost uložena, musí doručenka obsahovat také údaj o tom, zda byla adresátu zanechána výzva, aby si písemnost vyzvedl*. Toto ustanovení se však vztahuje k písemnostem, které byly uloženy podle § 49 odst. 2 o. s. ř., tedy doručované do vlastních rukou. Stěžovatel tak zaměňuje povinnost zanechat výzvu o uložení písemnosti u doručování podle § 49 o. s. ř. s povinností zanechat písemné oznámení o vrácení zásilky odesílajícímu soudu u doručování podle § 50 odst. 2 o.

s. ř. K fikci doručení podle § 50 odst. 2 o. s. ř. však dojde i v případě, že na místě doručení nelze zanechat písemné oznámení. Na všech vrácených zásilkách chybí oddělitelná část, kterou lze zanechat v místě doručení, lze tedy dovodit, že písemné oznámení bylo v místě zanecháno, i když doručovatelka nezaškrtla jednu z variant, zda v místě doručení bylo/nebylo možné zanechat písemné oznámení (*a contrario* v rozsudku ze dne 5. 8. 2015, č. j. 2 As 35/2015 - 68, Nejvyšší správní soud dovodil, že když se obálka i s neoddělenou částí „Oznámení a poučení" vrátila zpět krajskému soudu, bylo zřejmé, že doručující orgán v místě doručení písemné oznámení nezanechal). Námitka, že doručování nesplňovalo podmínky § 50 odst. 2. o. s. ř., tak není důvodná.

[23] K námitce, že písemnosti byly zaslány na špatnou adresu, Nejvyšší správní soud uvádí, že se jednalo o zjevný překlep v adrese a v PSČ uvedených na obálce. Ulice X se v X nenachází, a všechny písemnosti, včetně poslední, kterou si stěžovatel po zanechání výzvy k vyzvednutí převzal, doručovala stejná doručovatelka, která, jak vyplývá ze sledu doručování stěžovateli, však má ve svém doručovacím obvodu ulici X. Poslední doručená zásilka byla taktéž adresovaná na PSČ X, i když správně to má být X, to však očividně nemělo žádný vliv na schopnost doručovacího orgánu identifikovat adresáta. Zásilka na č. l. 35 obsahuje ručně přepsané *o* na *u* v názvu ulice a dopsané správné PSČ X. Pokud by tuto změnu učinil soud na předtištěné adrese, znamenalo by to, že minimálně výzva k odstranění vad žaloby byla zaslána na adresu s opraveným překlepem, tedy bez zjevné chyby. Pokud tento překlep opravila doručovatelka, byla si vědoma toho, kam zásilka směřuje, a nelze proto dovozovat, že by z důvodu tohoto překlepu nebyla vůbec schopna identifikovat správnou doručovací adresu. Z těchto důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že doručování městským soudem nebylo stiženo vadou, která by měla za následek to, že k doručení písemností fikcí nikdy nedošlo. Pokud by chtěl stěžovatel zpochybnit údaje na vrácených obálkách, musel by prokázat, že v období mezi 31. 10. 2016 a 17. 8. 2017 měl schránku řádně označenou a prohlášení doručujícího orgánu na vrácených zásilkách není pravdivé.

[24] Ústavní soud v nálezu ze dne 11. 6. 2013, sp. zn. III. ÚS 272/13, dospěl k závěru, že pokud by soud konstatoval vznik právní fikce v případě, kdy bylo doručováno účastníku řízení na jinou adresu, přičemž ten by se o těchto písemnostech vůbec nedozvěděl, takovýto postup by vedl k porušení jeho práva na přístup k soudu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud tyto závěry vyslovil v situaci, kdy byla písemnost stěžovatelce doručována na adresu v České republice, ačkoliv měla stěžovatelka v té době již zrušený trvalý pobyt na území. V nyní posuzovaném případě se však nejednalo o doručování na adresu, kde by se stěžovatel nenacházel.

[25] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že překlep v doručovací adrese nemohl mít vliv na zákonnost doručování, usnesení o výzvě k doplnění žaloby bylo následně doručeno právní fikcí a lhůta k doplnění žaloby marně uplynula. Postup městského soudu, který z tohoto důvodu žalobu odmítl, nejvyšší správní soud proto nepovažuje za nezákonný.

III. Závěr a náklady řízení

[26] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost **zamítl**.

[27] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

[28] Zástupcem stěžovatele v řízení o kasační stížnosti byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2017, č. j. 6 Azs 274/2017 - 22, ustanoven advokát Mgr. Bc. Filip Schmidt, LL.M., jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát. Ustanovenému zástupci náleží v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. převzetí a přípravu zastoupení, je-li zástupce ustanoven soudem a písemné podání ve věci samé, ve výši 6.200 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 600 Kč za dva úkony právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky. Zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, na náhradě na dani z přidané hodnoty mu přísluší částka 1.428 Kč. Náhrada nákladů za řízení o kasační stížnosti tedy činí celkem 8.228 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. ledna 2018

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu